

**PÉCSI REFORMÁTUS KOLLÉGIUM
SZTÁRAI MIHÁLY ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA**

MAGYAR NYELV

Helyi tantárgyi tanterv

**Általános tantervű tanulócsoportok
5-6. osztály**

MAGYAR NYELV

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	2	68	54	14
6.	2	68	54	14

A helyi tanterv alapját képező kerettanterv:

Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára – Magyar nyelv és irodalom 5-6. évfolyam

Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet, amely a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításaként kerül bevezetésre.

6/2014. (I. 29.) EMMI rendelete 8. § 7(a) §-a: alapján a magyar nyelv és irodalom tantárgyat magyar nyelv és irodalom tantárgyra bontjuk.

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta: Kurucz Krisztina szaktanár

A tantárgy helyi tantervét véleményezte, a nevelőtestület számára elfogadásra javasolta:

Józsi Anita igazgató

1. TANTÁRGYI BEVEZETŐ

A református helyi tanterv tartalmazza a református jellegből adódó célkitűzéseket. A magyar nyelv tantárgy tananyagának tükröznie és egyúttal szolgálnia, erősíteni kell iskoláink keresztyén szellemiségét.

5-8. évfolyam

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- Cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.

- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.
- A református iskolák hagyományrendszerének tudatos folytatása
- Könyv- és könyvtárhasználat fejlesztése
- A tömegkommunikációs eszközök tudatos használatára való nevelés a keresztyén értékek védelmét szolgálva
- A magyar nyelv tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető.
- A magyar nyelv tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.
- A magyar nyelv más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve.
- Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni.
- Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

Az órakeret megoszlása a következőképpen alakul:

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

A református helyi tanterv tartalmazza a református jellegből adódó célkitűzéseket. A magyar nyelv tantárgy tananyagának tükröznie és egyúttal szolgálania, erősíteni kell iskoláink keresztyén szellemiségét.

TANTÁRGYI ISMERTETŐ: 5-6. ÉVFOLYAM

- Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.
- Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődnek íráskészségük, helyesírásuk.
- Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szövegkörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjenek ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.
- A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szövegközpontú elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.
- Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.
- A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitéüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

A HELYI TANTÁRGYI TANTERV ÁTTEKINTÉSE 5. ÉVFOLYAMON

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

5.évfolyam: MAGYAR NYELV			
Témakör	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
A kommunikáció alapjai	6	2	8
Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	8	3	11
Állandósult szókapcsolatok	5	1	6
A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	20	3	23

Hangalak és jelentés	6	2	8
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	7	3	10
Könyv-és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2		2
Évfolyam összesen	54	14	68

A TANTERV HELYI TANTERVÉBEN A KERETTANTERV KIEGÉSZÍTÉSÉRE BIZTOSÍTOTT ÓRAKERET FELHASZNÁLÁSA 5. ÉVFOLYAMON

5. évfolyam: MAGYAR NYELV	Szabad órakeret:	14
---------------------------	------------------	----

Tematikai egység	Téma	Óraszám
A kommunikáció alapjai	Bibliai történetek dramatizálása. A szereplők megjelenítése gesztusokkal, mimikával, hanghordozással. A református iskolai élet sajátosságai, szabályok, szokásrendek, hagyományok, ezek feldolgozása.	2
Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	Bibliai tanítások a beszédről. Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálak használata. Összefoglalás; Számonkérés	3
Állandósult szókapcsolatok	Bibliából származó közmondássá, szólássá, állandósult szókapcsolattá vált mondások.	1
A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	A hangképzés biológiája – digitális anyagok –Beszédtechnika; Összefoglalás; Számonkérés	3
Hangalak és jelentés	Nyelvi humor; Összefoglalás; Számonkérés	2
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Az írás története, szerepe az emberiség fejlődésében. A szövegalkotás fázisai A Biblia könyveinek ismerete, a biztos eligazodás segítése.	3
Összesen:		14

A HELYI TANTÁRGYI TANTERV ÁTTEKINTÉSE 6. ÉVFOLYAMON

6. évfolyam: MAGYAR NYELV			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	6	4	10
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	46	8	54
Könyv-és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2	2	4
Évfolyam összesen	54	14	68

A TANTERV HELYI TANTERVÉBEN A KERETTANTERV KIEGÉSZÍTÉSÉRE BIZTOSÍTOTT ÓRAKERET FELHASZNÁLÁSA 6. ÉVFOLYAMON

Tematikai egység	Téma	Óraszám
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Keresztyén műsorok a médiában. Tömegkommunikációs eszközök tudatos használata, a keresztyén értékek védelmét szolgálva. Összefoglalás, számonkérés. Kreatív írás.	4
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	Régi magyar nyelvtaníróink (Szenci Molnár Albert, Geleji Katona István, Tótfalusi Kis Miklós) Tulajdonnevek köznevesülése Köznevek tulajdonnévvé válása Történelmi ragadványnevek Bibliai nevek köznevesülése pl.: ádámcsutka, pálfordulás, mózeskosár, stb.) A Biblia gyakori személy- és földrajzi neveinek helyesírása. Összefoglalás, számonkérés.	8
Könyv-és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Református emlékek szűkebb környezetünkben. Helytörténeti események, emlékek keresése, emléktúrák szervezése – az emlékhelyek meglátogatása.	2
Összesen:		14

MAGYAR NYELV 5.

TÉMAKÖRÖK, TÖRZSANYAGOK, HELYI TÖBBLET, ÓRAKERET, FEJLESZTENDŐ FELADATOK ÉS ISMERETEK, FOGALMAK ÉVFOLYAMONKÉNT

Témakör	I. A kommunikáció alapjai	Órakeret
Törzsanyag	A jelek világa A kommunikáció fogalma, tényezői A kommunikáció nem nyelvi jelei A kommunikációs kapcsolat A beszélgetés	6
Helyi többlet	Ismerkedés Bibliai történetek dramatizálása. A szereplők megjelenítése gesztusokkal, mimikával, hanghordozással. A református iskolai élet sajátosságai, szabályok, szokásrendek, hagyományok, ezek feldolgozása. Év eleji felmérések	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése – A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben – A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása – A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése – A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése – Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása – Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben – Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése – A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása – A kommunikáció tényezőinek megismerése – A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása - A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása 		természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés

Témakör	II. Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	Órakeret
Törzsanyag	Hang és betű, az ábécé Betűrend, elválasztás Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve	8

	Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve	
Helyi többlet	Bibliai tanítások a beszédről. Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálak használata. Összefoglalás; Számonkérés	3
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) – A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban 		hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, határozóragok megfelelő használata

Témakör	III. Állandósult szókapcsolatok	Órakeret
Törzsanyag	Szólások Szóláshasonlatok Közmondások Szállóigék Köznyelvi metaforák	5
Helyi többlet	Bibliából származó közmondássá, szólássá, állandósult szókapcsolattá vált mondások.	1
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása – Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése – A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal 		állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák

Témakör	IV. A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	Órakeret 20+ 3
Törzsanyag	Hangképzés, fonéma A magánhangzók csoportosítása Magánhangzótörvények:	20

	<p>Hangrend</p> <p>Illeszkedés</p> <p>Mássalhangzótörvények:</p> <p>Részleges hasonulás</p> <p>Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás</p> <p>Összeolvadás</p> <p>Rövidülés</p> <p>Kiesés</p> <p>A szavak szerkezete:</p> <p>Egyszerű és összetett szavak</p> <p>Szótő és toldalékok</p> <p>A képző, a jel, a rag</p>	
Helyi többlet	A hangképzés biológiája – digitális anyagok –Beszédtechnika; Összefoglalás; Számonkérés	3
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése – A nyelvi elemzőkészség fejlesztése – A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai – A szavak szerkezetének felismerése – A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése – A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban – Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése – Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is 		<p>beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó</p>
Témakör	V. Hangalak és jelentés	Órakeret
Törzsanyag	<p>Egyjelentésű szavak</p> <p>Többjelentésű szavak</p> <p>Azonos alakú szavak</p> <p>Rokon értelmű szavak</p>	6

	Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak Hangutánzó, hangulatfestő szavak	
Helyi többlet	Nyelvi humor; Összefoglalás; Számonkérés	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése – Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése – Gyakorlatszerzés a szavak jelentéviszonyainak sokféleségében 		egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező

Témakör	VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret
Törzsanyag	Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat A leírás Az elbeszélés A párbeszéd A levél (hagyományos, elektronikus)	7
Helyi többlet	Az írás története, szerepe az emberiség fejlődésében. A szövegalkotás fázisai A Biblia könyveinek ismerete, a biztos eligazodás segítése	3
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása – Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Reflektálás a szöveg tartalmára – Olvasási stratégiák alkalmazása – A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése – A kreatív írás gyakorlása – Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata – Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete 		elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés, levél, elektronikus levél,

Témakör	VII. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret 2
Törzsanyag	A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat Sajtótermékek jellemző jegyei	2
Helyi többlet	-	0
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés – Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken – Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása – Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése 		könyvtár, katalógus, digitális adattárak, sajtó, folyóirat, rovat

Részletesebb tananyagbeosztás 5. évfolyamon

Hónap	Óra sorszáma	Idő-tartam	Tananyagtartalom	Témakör	
szeptember	1.	1	Ismerkedés egymással és a taneszközzel Szóbeli beszámoló	Szabadon felhasználható órakeret	
	2.	1	Szövegértés, szövegalkotás: elbeszélés	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	
	3.	2	Év eleji ismétlés	Szabadon felhasználható órakeret	
	4.			Szabadon felhasználható órakeret	
	5.	1	Év eleji felmérés	Szabadon felhasználható órakeret	
	6.	1	Év eleji felmérés értékelése, javítása	Szabadon felhasználható órakeret	
	7.	1	A jelek világa (vázlat) A kommunikáció fogalma, tényezői A kommunikációs kapcsolat	Kommunikáció alapjai	
	8.	2	A kommunikáció nem nyelvi jelei		
október	9.	1	A beszélgetés <i>Üdvözlési szokások, SMS, chat</i>	Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	
	10.				
	11.	1	<i>Iskolai könyvtár felkeresése</i> A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat		
	12.	1	A hangok világa A beszédhangok csoportosítása		A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek
	13.	1	Az ábécé és a betűrend		
	14.	1	A magánhangzók A rövid és hosszú magánhangzók		
15.	1	Magas és mély magánhangzók (vázlat)			
november	15.	1	Magas és mély magánhangzók (vázlat)		

			A magánhangzótörvények A hangrend	
--	--	--	--------------------------------------	--

A kiegészítő anyagként ajánlott tananyagtartalom

Hónap	Óra sorszáma	Idő-tartam	Tananyagtartalom	Témakör
november	16.	1	A magánhangzótörvények Az illeszkedés	A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek
	17.	1	A szótagolás szerinti elválasztás	
	18.	1	Szövegalkotás: elbeszélés	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban
	19.	1	A mássalhangzók Egyjegyű, kétjegyű és háromjegyű mássalhangzók Rövid és hosszú mássalhangzók	A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek
	20.	1	Magyarázó-értelmező szöveg feldolgozásának algoritmus (vázlat)	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban
	21.	1	Zöngés és zöngétlen mássalhangzók	A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek
	22.	1	A mássalhangzótörvények A részleges hasonulások	
december	23.	3	A teljes hasonulások	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban
	24.		A teljes hasonulások	
	25.		A teljes hasonulások	
	26.	1	Az összeolvadás	
	27.	1	Egyéb mássalhangzó törvények	
január	28.	1	Szövegalkotás: leírás	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban
	29.	1	Gyakorlóóra: mássalhangzótörvények	Szabadon felhasználható órakeret
	30.	1	Összefoglalás: magánhangzó- és mássalhangzó-törvények	
	31.	1	Magyarázó-értelmező szöveg feldolgozásának algoritmus (vázlat)	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban
	32.	1	Félévi felmérés	Szabadon felhasználható órakeret
	33.	1	<i>Iskolai könyvtár felkeresése</i> Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálok használata	Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei

A kiegészítő anyagként ajánlott tananyagtartalom

Hónap	Óra sorszáma	Idő-tartam	Tananyagtartalom	Témakör
január	34.	1	Félévi felmérés értékelése, javítása	Szabadon felhasználható órakeret

február	35.	1	A magyar helyesírás alapelvei (vázlat)	A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek
	36.	3	A szóelemzés elve	Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan
	37.			
	38.			
	39.	1	Szövegalkotás: leírás	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban
	40.	2	A kiejtés elve	Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan
	41.			
	42.	2	A hagyomány elve	
március	43.			
	44.	1	Az egyszerűsítés elve	
	45.	1	Összefoglalás: a helyesírási alapelvek	Szabadon felhasználható órakeret
	46.	1	Témazáró felmérés	Szabadon felhasználható órakeret
	47.	0,5 0,5	Témazáró felmérés értékelése, javítása Hangalak és jelentés a szavakban	Szabadon felhasználható órakeret Hangalak és jelentés
	48.	1	Hangutánzó, hangulatfestő szavak	Hangalak és jelentés
	49.	1	Hasonló alakú szavak és ellentétes jelentésű szavak	
	50.	1	Egyjelentésű szavak és többjelentésű szavak	
április	51.	1	Többjelentésű szavak és azonos alakú szavak	Hangalak és jelentés Szabadon felhasználható órakeret
	52.	1	Rokon értelmű szavak	
	53.	0,5 0,5	Rokon értelmű szavak <i>A hangalak és a jelentés szerepe az írásbeli és szóbeli megnyilatkozásban</i>	

A kiegészítő anyagként ajánlott tananyagtartalom

Hónap	Óra sorszáma	Idő-tartam	Tananyagtartalom	Témakör
április	54.	1	Szólások Szóláshasonlatok	Állandósult szókapcsolatok
	55.	1	Közmondások	
	56.	1	Szövegalkotás közmondáshoz	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban
május	57.	1	Szállóigék Köznyelvi metaforák	Állandósult szókapcsolatok
	58.	1	A szavak szerkezete: Az egyszerű és az összetett szavak	A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek
	59.	1	A toldalékos szavak	
	60.	1	A toldalékos szavak	
	61.	1	Az összetett szavak elválasztása	

	62.		Összefoglalás	Szabadon felhasználható órakeret
	63.		Év végi felmérés	Szabadon felhasználható órakeret
	64.		A párbeszéd	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban
június	65.		Év végi felmérés értékelése	Szabadon felhasználható órakeret
	66.		A párbeszéd	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban
	67.		Szólások Szóláshasonlatok (játékos feladványok)	Allandósult szókapcsolatok
	68.		Közhelyek, köznyelvi metaforák (játékos feladványok)	

A fejlesztés várt eredményei az év végén, a továbbhaladás feltételei

Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

Felismeri egyéni közlésmódjának jellemzőit, megfelelő hangképzésre és helyes beszédlegzésre törekszik. A tanuló eligazodik a mindennapi kommunikációs helyzetekben. Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni. Alkalmazza a kapcsolatfelvétel, a megszólítás, a köszönés, kérés és a tudakozódás szóbeli formáit a közléshelyzetnek megfelelően. **Ismeri a református iskolai élet sajátosságait, szabályokat, szokásrendeket, hagyományokat.**

Olvasás, az írott szöveg megértése. Olvasás, szövegértés

Értelmesen és pontosan, tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tud felolvasni szövegeket. A tanuló képes az önálló tudásszerzés egyes lépéseinek elkülönítésére, szövegek kulcsszavainak azonosítására, vázlat, jegyzet felhasználására. El tud igazodni a tankönyvében, azt célirányosan használni tudja. A tanuló képes egy kb. 200 szavas írott (dokumentum és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szövegből információk visszakeresésére. Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát. Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, utalók használatával) a különféle dokumentumtípusokban (könyv, folyóirat), korosztálynak szóló kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő forrásokban tanári segítséggel.

Írás, fogalmazás

Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, önállóan (tematikus) vázlatot tud készíteni. Törekszik az esztétikus, rendezett, olvasható kézírásra. Képes rövid szöveg alkotására vázlat alapján.

Helyesírás

A betűrendbe sorolás szabályainak ismerete. Az egyszerű és összetett szavak elválasztása. Képes megnevezni a helyesírási alapelveket, saját munkáiban felismeri a főbb helyesírási alapelvek alkalmazásának eseteit, törekszik a tanult helyesírási szabályok alkalmazására. Hibátlan másolás, emlékezet utáni írás.

A szavak szerkezete és jelentése

Felismeri, és hatásuk néhány szavas értékelésével megnevezi a hangutánzó, a hangulatfestő, a többjelentésű, a rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakat különböző szövegekben, törekszik ezek használatára a szóbeli és írásbeli fogalmazásokban. Ismer 5 magyar közmondást és szólást.

A nyelv szerkezete

A hang és betű megkülönböztetése. Hang – betű – írásjegy. A magán- és mássalhangzók közötti különbségek megfogalmazása képzésük és hangzásuk alapján. Hangtörvények a hangok között, a beszédben létrejövő törvényszerűségek.

Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése

A tanuló meg tud nevezni három mesetípust példákkal, és fel tud idézni címe vagy részlete említésével három népdalt. Ismer 3-4 mesetípust, ismeri a népmesei jellemzőket. Legalább egy hosszabb vagy két rövidebb mese megtanulása kívülről.

Különbséget tud tenni a népmese és a műmese között. El tudja különíteni a rímes, ritmikus szöveget a prózától.

Alapvető érzelmeket, erkölcsi magatartásformákat azonosítani tud. Képes véleményének rövid, kulturált megfogalmazására. A *János vitéz* egy részletének szöveghű felidézése. (min. 5 versszak)

A tanuló képes a saját és a nem saját álláspont azonosítására, mások véleményének meghallgatására, megértésére. Részt tud venni számára ismert témájú vitában, és képes érveket alkotni.

Fel tud sorolni három-négy művet Petőfitől és más tanult szerzőktől, meg tudja különböztetni, melyik közülük lírai mű, regény és melyik az elbeszélő költemény. Legalább 2 -4 verset szöveghűen tud felidézni.

A tanuló képes 5-6 mondatban a mindennapi élményeiről és olvasmányai hatásáról beszélni. Részt vesz dramatikus játékokban.

Képes az általa jól ismert történetek szereplőit jellemezni, kapcsolatrendszerüket feltárni. Az olvasott és megtárgyalt irodalmi művek nyomán képes azonosítani erkölcsi értékeket és álláspontokat, képes megfogalmazni saját erkölcsi ítéleteit.

Képes egyszerűbb meghatározást megfogalmazni a következő fogalmakról: líra, epika, epizód, megszemélyesítés. Képes néhány egyszerűbb meghatározás közül kiválasztani azt, amely a következő fogalmak valamelyikéhez illik: dal, rím, ritmus.

MAGYAR NYELV 6.

Témakör	I. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret
Törzsanyag	A plakát, a meghívó A jellemzés	6
Helyi többlet	Év eleji felmérések Keresztyén műsorok a médiában. Tömegkommunikációs eszközök tudatos használata, a keresztyén értékek védelmét szolgálva. Összefoglalás, számonkérés. Kreatív írás.	4
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása – Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Reflektálás a szöveg tartalmára – Olvasási stratégiák alkalmazása – A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése – A kreatív írás gyakorlása – Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete 		plakát, meghívó, könyvismertető

--	--

Témakör	II. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	Órakeret
Törzsanyag	Szóelemek, szófajok Az ige fogalma Az igeidők Az igemódok Az ige ragozása A leggyakoribb igeképzők Az igék helyesírása A határozószó A főnév Személynevek és helyesírásuk A földrajzi nevek és helyesírásuk Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk A melléknév A melléknevek helyesírása A számnév A számnév helyesírása A névmások A személyes és birtokos névmás A kölcsönös és visszaható névmás A mutató és kérdő névmás A vonatkozó, határozatlan és általános névmás Az igenevek: A főnévi igenév A melléknévi igenév	46

	A határozói igenév Viszonyszók, mondatszók	
Helyi többlet	Régi magyar nyelvtaníróink (Szenci Molnár Albert, Geleji Katona István, Tótfalusi Kis Miklós) Tulajdonnevek köznevesülése Köznevek tulajdonnévvé válása Történelmi ragadványnevek Bibliai nevek köznevesülése pl.: ádámcsutka, pálfordulás, mózeskosár, stb.) A Biblia gyakori személy- és földrajzi neveinek helyesírása. Összefoglalás, számonkérés.	8

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség fejlesztése – A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése – A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban – A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatszók – Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata – Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése – Reflektálás a szöveg tartalmára – A szövegű és értő szövegolvasás gyakorlása – A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése – A kreatív írás gyakorlása – A helyesírási készség fejlesztése – A mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése – A nyelvi elemzőkészség kialakítása 	szó, szóelem, szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatszók

Témakör	III. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret
Törzsanyag	A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat Sajtótermékek jellemző jegyei	2
Helyi többlet	Református emlékek szűkebb környezetünkben. Helytörténeti események, emlékek keresése, emléktúrák szervezése – az emlékhelyek meglátogatása	2

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel – Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán – Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról 	múzeum, kiállítás, gyűjtemény, célcsoport, könyvismertetés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–6. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A **tanár személyisége**, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámolók készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés, stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot. Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események, stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatterképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások, stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára, stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén, a továbbhaladás feltételei

A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, adekvátan alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket.

Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteinek, rövidebb hallott történeteknek a megértésére, összefoglalására, továbbadására.

Képes önállóan a tanult hagyományos és internetes műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, SMS, e-mail stb.) szöveget alkotni. Törekszik az igényes, pontos és helyes fogalmazásra, írásra.

Az írott és elektronikus felületen megjelenő olvasott szövegek globális (átfogó) megértése, a szövegből az információk visszakeresése mellett képes újabb és újabb szövegértési stratégiákat megismerni, azokat alkalmazni. Képes önálló feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával (kézikönyvek és korosztálynak szóló ismeretterjesztő források).

Felismeri a szövegértés folyamatát, annak megfigyelésével képes saját módszerét fejleszteni, hibás olvasási szokásaira megfelelő javító stratégiát találni, és azt alkalmazni.

A tanuló ismeri a tanult alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások), valamint az igezők általános jellemzőit, alaki sajátosságait, a hozzájuk kapcsolódó főbb helyesírási szabályokat, amelyeket az írott munkáiban igyekszik alkalmazni is.

A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat próbálja aktív szókincsében is alkalmazni.